

## POSTANOWIENIE

Dnia 19 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie skazanego **B. F.**  
w przedmiocie wyroku łącznego  
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.  
w dniu 19 lipca 2023 r.,  
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego  
od wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie  
z dnia 12 stycznia 2023 r., sygn. akt III Ka 743/22,  
utrzymującego w mocy wyrok łączny Sądu Rejonowego w Rzeszowie  
z dnia 23 maja 2022 r., sygn. akt II K 1280/19

**postanowił:**

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zasądzić od skazanego B. F. na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe postępowania kasacyjnego.**

## UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Rzeszowie procedując w przedmiocie wydania wyroku łącznego wobec skazanego B. F. ustalił, że wobec wymienionego zapadły prawomocne wyroki:

1. Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 21 sierpnia 2014 r. w sprawie o sygn. akt II K 592/14,
2. Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 5 sierpnia 2014 r. w sprawie o sygn. akt II K 593/14,

3. Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 13 maja 2015 r. w sprawie o sygn. akt II K 209/15,

4. Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 19 lipca 2018 r. w sprawie o sygn. akt II K 216/18,

5. Sądu Rejonowego w Głubczycach z dnia 20 marca 2019 r. w sprawie o sygn. akt II K 365/18,

6. Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 15 listopada 2019 r. w sprawie w sprawie o sygn. akt X K 577/19

– i wyrokiem łącznym z dnia 23 maja 2022 r., sygn. akt II K 1280/19, na podstawie art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w przedmiocie objęcia wyrokiem łącznym wyroków opisanych w punktach 1-3 i 5 (pkt I wyroku), zaś na podstawie art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz.U. poz. 1086) w zw. z art. 85 § 1 i 2 k.k., art. 86 § 1 k.k. połączył kary pozbawienia wolności orzeczone wobec skazanego wyrokami wymienionymi w punktach 4 oraz 6 i wymierzył mu karę łączną 4 lat pozbawienia wolności (pkt II), zaliczając na jej poczet wskazane okresy pozbawienia wolności. Nadto orzekł, że w pozostałym zakresie wyroki jednostkowe podlegają odrębnemu wykonaniu oraz rozstrzygnął w przedmiocie kosztów procesu.

Apelację od tego wyroku złożył obrońca skazanego. Zaskarżył wyrok w części – co do pkt II, zarzucając:

1. rażąco niewspółmierność wymierzonej oskarżonemu kary łącznej w postaci 4 lat pozbawienia wolności, przy zastosowaniu zasady asperacji, podczas gdy wziętą pod uwagę celów wychowawczych i zapobiegawczych jakie kara powinna osiągnąć w stosunku do skazanego oraz względy prewencji generalnej uzasadniają wymierzenie kary łącznej o znacznie niższym wymiarze, tj. z zastosowaniem zasady pełnej absorpcji w myśl art. 86 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 23.06.2020 r.;

2. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia – art. 4 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. – poprzez dokonanie dowolnej a nie swobodnej oceny dowodów, z naruszeniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i

doświadczenia życiowego, która w konsekwencji doprowadziła do nieuwzględnienia okoliczności przemawiających na korzyść skazanego, w szczególności dotyczących rodzaju popełnionych przestępstw, jego zachowania przed dopuszczeniem się czynów, za które został skazany, jak również sposobu zachowania się w Zakładzie Karnym, efektem czego było wydanie wyroku łącznego bez oparcia o zasadę pełnej lub częściowej absorpcji, z jednoczesnym wskazaniem „że kara łączna nie jest sposobem na premię dla skazanego za dokonanie dużej ilości przestępstw, podczas gdy w realiach niniejszej sprawy zachodziły przesłanki do jej zastosowania.

Obrońca wniósł o zmianę wyroku łącznego w zaskarżonej części poprzez wymierzenie skazanemu kary łącznej z zastosowaniem pełnej absorpcji, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie wyrokiem z dnia 12 stycznia 2023 r., sygn. akt III Ka 743/22, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok i zwolnił skazanego od zapłaty kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Kasację od tego orzeczenia wniósł obrońca skazanego, zarzucając:

„I. Rażące naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a to:

a) art. 4 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez uwzględnienie w znaczącej mierze okoliczności przemawiających na niekorzyść skazanego, co skutkowało utrzymaniem w mocy wyroku Sądu pierwszej instancji, tj. wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 23 maja 2022 r., sygn. akt II K 1280/19, podczas gdy w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w postaci kwestionariusza wywiadu środowiskowego (k. 65, 98-99), opinii o skazanym (k.135), zaświadczenia z zakładu karnego w D. (k.112), pisma z prywatnego ośrodka leczenia uzależnień, umowy o pracę wraz z opinią od pracodawcy (k.109-111) wynika wprost, iż w przedmiotowej sprawie w przeważającej części występowały przesłanki przemawiające na korzyść skazanego w stosunku do nieznacznej ilości przesłanek przemawiających na jego niekorzyść - tym samym Sąd dopuścił się rażącego naruszenia elementarnej zasady prawa karnego,

b) art. 5 § 2 k.p.k. poprzez utrzymanie wyroku Sądu pierwszej instancji w mocy, przy jednoczesnym wskazaniu w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, że »w niniejszej sprawie pozostawały w zbiegu przestępstwa przeciwko mieniu, co mogłoby przemawiać za istnieniem pomiędzy nimi związku na tyle jednorodnego, że zbliżenie wymiaru kary łącznej do zasady absorpcji byłoby akceptowalne, z drugiej jednak strony nie można z płaszczyzny rozważań tracić tego, że były to nie tylko przestępstwa kradzieży, ale także kradzieży z włamaniem, zniszczenia mienia oraz oszustwa. To zaś sprzeciwiałoby się wspomnianej wyżej absorpcji i przemawiałoby na rzecz zastosowania zasady asperacji« - zatem skoro Sąd poczynił ustalenia, które z jednej strony przemawiały za zastosowaniem wobec skazanego B. F. zasady absorpcji, powołując się na ww. przepis Sąd winien go zastosować, tym samym rozstrzygając na korzyść skazanego poprzez uwzględnienie apelacji i zmianę wyroku Sądu pierwszej instancji.

II. Rażąco naruszenie przepisów prawa materialnego, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a konkretnie:

a) art. 86 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 23.06.2020 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. poprzez brak zastosowania wobec skazanego B. F. zasady pełnej absorpcji, przy jednoczesnym utrzymaniu w mocy wyroku Sądu pierwszej instancji, podczas gdy pomimo ustawowego wykluczenia stosowania pełnej absorpcji w rozumieniu art. 86 § 1 k.k., mając na uwadze czasokres popełnienia przez skazanego czynów zabronionych oraz dat wyrokowania w myśl art. 4 § 1 k.k. zasadnym było zastosowanie wobec skazanego B. F. przy ustalaniu granicy kary orzeczonej wyrokiem łącznym zasady pełnej absorpcji, tym bardziej, że stan faktyczny sprawy, związek przedmiotowo - podmiotowy dokonanych przestępstw, jak również okoliczności mające znaczenie przy ustalaniu wymiaru kary łącznej wskazywały wprost na zasadność zastosowania w niniejszym postępowaniu zasady pełnej absorpcji”.

W konkluzji obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Rzeszowie. Nadto na podstawie art. 532 § 1 k.p.k. zwrócił się o wstrzymanie wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Rzeszowie, do czasu rozpoznania kasacji przez Sąd Najwyższy.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Rejonowej w R. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Należało podzielić pogląd prokuratora o oczywistej bezzasadnej kasacji. Taka ocena skargi skutkowałą jej oddaleniem na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 3 k.p.k.). Celowe będzie też nadmienić, że przy mniej liberalnym podejściu do przedmiotowej kasacji nie byłoby niezgodne z prawem pozostawienie jej bez rozpoznania na podstawie art. 531 § 1 k.p.k., bowiem jest możliwa taka interpretacja podniesionych przez skarżącego zarzutów, która wykazałaby, że w istocie kasację oparto na innych powodach niż wskazane w art. 523 § 1 k.p.k. Od początku postępowania starania obrońcy zmierzały do tego, by skazanemu została wymierzona kara łączna pozbawienia wolności na zasadzie „pełnej absorpcji” (niepełna absorpcja w istocie nią nie jest) i jest widoczne, że zdając sobie sprawę, iż w kasacji nie można podnieść samoistnego zarzutu niewspółmierności kary, zarzut ten „zamaskował” zarzutami naruszenia prawa. Należy też wskazać, że Sąd odwoławczy w postępowaniu apelacyjnym nie przeprowadzał dowodów i utrzymał w mocy wyrok Sądu I instancji, zatem nie jest prawidłowe podnoszenie pod jego adresem zarzutu naruszenia przepisów prawa procesowego i materialnego mających zastosowanie w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. Inaczej mówiąc, skoro Sąd Okręgowy nie stosował przepisów wymienionych w kasacji, to nie mógł ich naruszyć. Dlatego o ile była możliwość podniesienia w apelacji zarzutu naruszenia art. 4 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., to nie było jej w przypadku kasacji. Ta ewentualnie mogła podnosić zarzut nierozpoznania, bądź wadliwego rozpoznania zarzutu apelacyjnego i twierdzić, że z tego powodu zaistniało naruszenie przez Sąd II instancji art. 433 § 2 k.p.k., jednak takiego zarzutu obrońca nie sformułował. W takim wypadku mniejsze znaczenie ma okoliczność, że o ile w apelacji w ramach zarzutu naruszenia art. 4 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. formalnie poprawnie sygnalizowanego uchybienia skarżący upatrywał w dokonaniu przez Sąd meriti dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów i nieuwzględnieniu okoliczności przemawiających na korzyść skazanego, to w kasacji twierdził, że naruszenie wspomnianych przepisów polegało na „uwzględnieniu w znaczącej mierze okoliczności przemawiających na niekorzyść skazanego”, co poprawne już nie było,

skoro art. 7 k.p.k. tej kwestii nie dotyczy, zaś art. 4 k.p.k. nakazuje uwzględniać okoliczności przemawiające zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego. Jeżeli natomiast skarżący chciał wykazać, że przy wymiarze kary łącznej nadmierną wagę nadano tym drugim, przy niedocenieniu pierwszych, to przekonuje o nieprawidłowości wyroku Sądu I instancji, który karę wymierzył oraz wkracza na obszar sędziowskiego wymiaru (kształtowania) kary, co upoważnia do podniesienia zarzutu jej rażącej niewspółmierności, a nie zarzutu naruszenia prawa. Podniesiony w apelacji zarzut wymierzenia B. F. rażąco niewspółmiernej kary łącznej pozbawienia wolności Sąd odwoławczy rozpoznał należycie, mając w polu widzenia okoliczność, że kara ta mogła pozostawać w przedziale czasowym od 3 lat i 6 miesięcy do 4 lat i 9 miesięcy. Przekonująco uzasadnił, dlaczego nie można podzielić poglądu obrońcy, że Sąd Rejonowy karę łączną powinien ukształtować przy zastosowaniu zasady absorpcji, m.in. zwrócił uwagę, że „Apelant akcentuje jedynie te okoliczności, które w jego ocenie mają mieć łagodzący charakter (powołane zostały także w kasacji – uwaga SN), z jednoczesnym pominięciem okoliczności przemawiających za zwiększeniem kary łącznej”. Należała do nich kilkakrotna karalność skazanego, co świadczy o jego nieskłonności do refleksji nad swoim dotychczasowym postępowaniem, zaś całokształt okoliczności mających wpływ na wymiar kary łącznej nakazuje uznać, że kara, w rozpatrywanym przypadku znacznie odbiegająca od możliwej do wymierzenia kary maksymalnej, nie może zostać uznana za rażąco niewspółmierną.

Postawienie zarzutu naruszenia art. 5 § 2 k.p.k. o tyle zaskakuje, że w praktyce nie pojawia się on w sprawach, których przedmiotem jest wydanie wyroku łącznego, poza tym treść zarzutu nie odpowiada treści wskazanego jako naruszony przepisu. Art. 5 § 2 k.p.k. nakazuje rozstrzygać na korzyść oskarżonego niedające się usunąć wątpliwości, takowych zaś Sąd odwoławczy nie powziął. W żadnym razie nie sposób zgodzić się z obrońcą, że o wątpliwościach Sądu, i to niedających się usunąć, świadczy przytoczony w zarzucie fragment uzasadnienia wyroku, w którym wskazano, że „w niniejszej sprawie pozostawały w zbiegu przestępstwa przeciwko mieniu, co mogłoby przemawiać za istnieniem pomiędzy nimi związku na tyle jednorodnego, że zbliżenie wymiaru kary łącznej do zasady absorpcji byłoby akceptowalne, z drugiej jednak strony nie można z płaszczyzny rozważań tracić

tę, że były to nie tylko przestępstwa kradzieży, ale także kradzieży z włamaniem, zniszczenia mienia oraz oszustwa. To zaś sprzeciwiałoby się wspomnianej wyżej absorpcji i przemawiałoby na rzecz zastosowania zasady asperacji”. Można jedynie mówić o nie dość precyzyjnym sformułowaniu myśli, która jednak czytelnie sprowadza się do tego, że fakt, iż skazany popełnił przestępstwa tylko przeciwko mieniu mógłby przemawiać za wymierzeniem mu kary łącznej na zasadzie zbliżonej do absorpcji (Sąd *ad quem* wspomniął przecież o „zbliżeniu wymiaru kary łącznej do zasady absorpcji”, a nie o wymierzeniu kary na tej zasadzie), ale sprzeciwia się temu znaczne zróżnicowanie tych przestępstw. Trudno też nie dostrzec, że autor kasacji przytoczony fragment uzasadnienia wyjął z całości wyводу Sądu Okręgowego, w którym m.in słusznie wskazano, iż „z reguły wymiar kary łącznej będzie opierał się o zasadę asperacji, zaś dwie graniczne zasady winny być stosowane w wyjątkowych sytuacjach”, że „sam fakt popełnienia przestępstw przeciwko mieniu nie może samoistnie przesądzać o konieczności zastosowania przy wymiarze kary łącznej pełnej absorpcji” oraz stanowczo stwierdzono, że „brak jest podstaw do kwestionowania ukształtowania kary łącznej przez Sąd pierwszej instancji w oparciu o zasadę asperacji”.

Gdy chodzi o zarzut naruszenia art. 86 § 1 k.k., to ponownie należy podkreślić, że przepis ten stosował i powołał go w wyroku łącznym Sąd I instancji, zatem w grę wchodziło ewentualne naruszenie przepisu przez ten organ, a nie przez Sąd odwoławczy. W apelacji wspomnianego zarzutu obrońca jednak nie podniósł, natomiast zarzut kasacyjny sformułował w sposób świadczący o niewiedzy na czym polega naruszenie prawa materialnego. W przypadku art. 86 § 1 k.k. zd. pierwsze miałyby to miejsce, gdyby sąd orzekający wymierzył karę łączną niemieszczącą się w granicach określonych w tym przepisie, w przypadku art. 86 § 1 k.k. zd. drugie, gdyby wymierzając karę łączną pozbawienia wolności, określił jej wysokość inaczej niż w sposób wskazany w tym przepisie, np. podając, że wynosi ona 20 miesięcy (zamiast rok i 8 miesięcy), a w przypadku skazanego B. F. – np. 48 miesięcy, albo 3 lata i 12 miesięcy. W rozpatrywanej sprawie nie miało to miejsca, a zupełnie błędnie naruszenia art. 86 § 1 k.k. skarżący upatruje w niewymierzeniu skazanemu kary łącznej na zasadzie absorpcji, chociaż przepis ten w brzmieniu, w jakim był

stosowany w niniejszej sprawie, jedynie dawał możliwość ukształtowania kary łącznej na tej zasadzie, a nie nakazywał sądowi takie postąpienie.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w pkt 1. postanowienia, co skutkowało obciążeniem skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego (pkt 2. postanowienia).

Rozpoznanie kasacji w krótkim czasie po jej przedstawieniu Sądowi Najwyższemu czyniło zbędnym wypowiedanie się w przedmiocie wstrzymania wykonania zaskarżonego wyroku.

[SOP]

[ms]